

Бібліотека Gazda Group

Серія: Умови підприємництва в Чеській Республіці

Фондовий та валютний ринки Чеської Республіки (загальна інформація)

Фондовий ринок.

Фондовий ринок Чеської Республіки носить централізований характер. Ринок цінних паперів в Чеській Республіці регулюється Комісією з цінних паперів (www.sec.cz).

В Чехії для організованих торговців цінними паперами існує Біржа цінних паперів (www.pse.cz). Остання має суто регулюючі та контрольні функції. Характерно, що при біржі існує Біржовий арбітражний (третейський суд).

Біржа цінних паперів, або Празька біржа, має свої біржові індекси **PX-50, PX-D, PX-GLOB** та **VI-03, VI-04...-VI-19** (галузеві індекси).

Всю торгівлю цінними паперами на Празькій біржі поділено на чотири ринки. Такий поділ є своєрідним лістингом організованого ринку цінних паперів в Чеській Республіці.

Перший - **“Головний ринок”** (існує з вересня 1995 року), на якому торгують найпрестижнішими та найліквіднішими цінними паперами. Відповідно, вимоги до емітентів та цінних паперів, які торгуються на цьому ринку, є найвищими.

Другий - **“Додатковий (сусідній) ринок”** (існує практично з виникненням “головного ринку”), покликаний дати можливість широкому колу чеських емітентів, цінні папери, яких можуть впливати на котування “головного ринку”, дати повну інформацію про себе. На цьому ринку котуються також державні цінні папери. Відповідно, вимоги до емітентів та цінних паперів, які торгуються на цьому ринку, є дещо меншими ніж на “головному ринку”.

Третій - **“Новий ринок”** (існує з вересня 1999 року), на якому торгують цінними паперами, емітенти яких мають коротку історію. Відповідно, вимоги до емітентів та цінних паперів, які торгуються на цьому ринку, є дещо меншими ніж до перших двох. Стиль цього ринку цінних паперів дещо різниться від традиційного “головного ринку” та нагадує методи торгівлі американських бірж.

Четвертий – **“Вільний ринок”**, на якому торгуються цінні папери, які не котуються. Відповідно, до емітентів таких цінних паперів немає таких вимог, щодо інформації та умов торгівлі, як до перших трьох ринків. Плата ж за послуги служб біржі є мінімальною.

Крім Празької біржі в Чеській Республіці працює торгова система RM-System. Система має доволі розгалужену сітку своїх представництв, де

зареєструвавшись, кожен бажаючий (фізична чи юридична особа), в т.ч. і нерезиденти можуть займатись торгівлею цінними паперами. Реєстрацію таких, можна сказати «неорганізованих», учасників фондового ринку проводить Центр цінних паперів – Чеська Республіка (www.scr.cz). Торгова система RM-Sistem має власний індекс – **PK-30**.

Основним товаром фондового ринку, є ринок боргових зобов'язань в основному закордонних інститутів та цінні папери емітентів Чеської Республіки. Як правило, доходи від розміщень, коштів в боргові зобов'язання є дещо вищими ніж в цінні папери емітентів та складають відповідно 8-15% та 4-5% річних.

Основними учасниками чеського фондового ринку є інвестиційні компанії, фонди, маклери та банки. Чеські банки, на відміну від українського фондового ринку не є головними учасниками ринку капіталів.

Це зумовлено тим, що по-перше капітал інвестиційних компаній та фондів є помірно достатнім для роботи на фондовому ринку, а по-друге, банки виконують свою професійну функцію, тобто лише обслуговують «процес спекулятивних операцій».

Фондовий ринок в Чеській республіці є доволі організованим і з точки зору діяльності різного роду об'єднань та асоціацій. Так в Чехії активно діє Унія інвестиційних товариств (www.uniscr.cz), Асоціація торговців цінними паперами (www.aocr.cz) та ряду інших.

Взагалі треба визнати, що біржова та навколо біржова інформація є доволі доступною, а діяльність вищевказаних біржових інститутів доволі прозорою.

Ліквідність фондового ринку Чеської Республіки, є доволі високою. Це пов'язано з цілим рядом факторів, зокрема наявність в “портфелях” інвестиційних компаній та фондів високоліквідних активів (в т.ч. і закордонних).

Валютний ринок.

Основними джерелами валютних поступлень є безперечно експорт продукції та послуг, а також поступлення від продажу державного майна. Мова йде про продаж державної власності, як то державних долей в підприємствах, банках та інших інституціях, покупцями яких є переважно нерезиденти Чехії.

Структура чеського експорту, через відносну бідність на власну сировину і матеріали, є в основному машини та обладнання.

Вищевказане і обумовлює збереження рівня пропозиції іноземної валюти на внутрішньому ринку Чеської Республіки.

В цілому валютна політика регулюється Національним банком Чеської Республіки. Курс національної валюти по відношенню до основних валют є доволі сталим. Так за період 2000 – 2001 року курс чеської крони до долара

США коливався від 34,85 (11.01.2000 р.) до 41,07 (17.05.2000 р.) чеських крон до долара США.

Суттєвий вплив на курсоутворення відіграє, як було вказано вище зовнішня торгівля та продаж державної власності. При цьому для чеського валютного ринку характерна кон'юнктура зовнішньої торгівлі, в основному з країнами Євроунії, та особливо Федеративною Республікою Німеччини, як одним із основних торгових партнерів Чеської Республіки. З перспективою ж вступу Чеської Республіки до Євросоюзу (орієнтовно 2004 рік), "прив'язка" до євро є зрозумілою.

Більш детальну інформацію про фондовий та валютні ринки Чеської Республіки (в т.ч. про емітентів, цінні папери тощо) можна отримати за адресою (www.gazdagroup.com), чи безпосередньо звернувшись до українсько-чеської інформаційно-аналітичної служби (UCIAS), що діє в Празі.